

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoP/7/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5819200539
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslav Šepták
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5819200539.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Romana Tichého, v právnej veci navrhovateľky: Mgr. P. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XX, R. R., proti odporcovi: S. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, právne zastúpenému: Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s. r. o., so sídlom Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, IČO: 50 120 000, v konaní o určenie výživného na manželku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 5Pc/3/2019-272 zo dňa 17. septembra 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým zamietol návrh navrhovateľky, **p o t v r d z u j e .**

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania **z r u š u j e** a vec mu v tomto rozsahu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“) zamietol návrh navrhovateľky, ktorým sa domáhala voči odporcovi priznania manželského výživného v sume 500,- eur, vždy do 10. dňa mesiaca vopred (výrok I.). Odporcovi proti navrhovateľke priznal nárok na náhradu trov v rozsahu 100 % (výrok II.). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že účastníci konania sú manželia, hoci na súde sa vedie konanie o rozvod ich manželstva pod sp. zn. 1P 24/2018. Z manželstva sa narodili 2 deti, G., nar. XX.XX.XXXX a S., nar. XX.XX.XXXX. Dňa 1. júla 2018 navrhovateľka opustila spoločnú domácnosť s odporcom v rodinnom dome C. súp. č. XXX. Opusteniu domácnosti predchádzali nezhody a násilie zo strany odporcu, za čo bol odsúdený rozsudkom Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6T 57/2018 zo dňa 28. mája 2018. Do októbra 2018 bola navrhovateľka na rodičovskej dovolenke s dcérou S. a poberala rodičovský príspevok 214,70 eur a prídavky na 2 deti. Aktuálne - v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku bola na materskej dovolenke, keďže dňa XX.XX.XXXX. sa jej narodilo ďalšie dieťa, ktorého otcom je jej súčasný priateľ R. F.. Naďalej je poberateľkou prídavkov na maloletú S. vo výške 24,34 eur a tiež na novonarodené dieťa. Navrhovateľka žije v rodinnom dome v R. R. spolu s matkou a maloletou dcérou a novonarodeným dieťaťom a priateľom. Odporca žije so synom G. v obci C.. Do 26.06.2018 vykonával samostatne zárobkovú činnosť. Od 1. októbra sa stal zamestnancom firmy Petrexx s. r. o., C. č. XXX. Jeho vymeriavací základ za obdobie od januára 2019 do februára 2019 bol v priemere 1.100,- eur. Bližšie sa k majetkovým, ako aj osobným pomerom účastníkov vyjadril súd prvej inštancie v bodoch 7. - 10. napadnutého rozsudku. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu, pri aplikácii ust. § 18 a nasl. Zákona o rodine okresný súd dospel k záveru, že v danom prípade by bolo priznanie navrhovateľkou žiadaného manželského výživného v rozpore s dobrými mravmi. Bližšie uviedol, že navrhovateľke síce počas trvania manželstva s odporcom kleslo finančné zabezpečenie slúžiace na uspokojovanie materiálnych potrieb, ako aj znížila sa jej schopnosť zlepšiť si pomery, došlo

k tomu však z dôvodu narodenia dieťaťa, ktorého otcom ale nie je odporca. K odchodu, resp. ako tvrdila navrhovateľka „vyhodeniu“ z rodinného domu a opusteniu spoločnej domácnosti predchádzala skutočnosť, že navrhovateľka očakávala narodenie dieťaťa s iným mužom. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie konštatoval, že navrhovateľka porušila povinnosť danú jej ust. § 18 ods. 1 Zákona o rodine, a to byť si verní, čo jej nepochybne prispelo k trvalému rozvratu ich manželského vzťahu. Za daného stavu okresný súd vyslovil názor, že by bolo spoločensky neprijateľné a v rozpore s dobrými mravmi, aby bolo navrhovateľke priznané manželské výživné, na ktoré má prispievať jej manžel z dôvodu, že došlo k poklesu jej úrovne práve preto, že sa jej narodilo dieťa s iným mužom. Uvedené by znamenalo, že odporca by mal prispievať na vyrovnanie úrovne navrhovateľky, ktorá žije s iným mužom. O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol podľa § 55 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), keď odporcovi ako úspešnému účastníkovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Vo vzťahu k tomuto výroku uviedol, že odporca žiadal priznať trovy konania, keďže to považoval za spravodlivé. Poukázal hlavne na nedôvodnosť návrhu navrhovateľky, ktorá má dieťa s iným mužom, s ktorým aktuálne žije, čo sa prieči pravidlám morálky. Práve v uvedenej okolnosti súd videl dôvod, na základe ktorého sa mu javilo ako spravodlivým, aby odporcovi bol priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, keďže návrh bol podaný nedôvodne a v rozpore s pravidlami morálky (ako súčasť dobrých mravov).

2. Proti uvedenému rozsudku navrhovateľka (ďalej aj „odvolateľka“) podala odvolanie, v ktorom súdu prvej inštancie vytýkala, že porušili jej právo na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), pričom porušenie tohto práva videla v tom, že súd rozhodol na pojednávaní bez jej účasti. Sama síce žiadala, aby súd rozhodol aj bez nej, avšak rozsudok s takým výsledkom neočakávala. Žiadala preto, aby bola prítomná na pojednávaní, keďže jej zdravotný stav je už dobrý a na pojednávania do Námestova riadne chodí. V ďalšej časti odvolania poukázala na to, že odporcova firma Petrex s. r. o. je vo veľmi dobrej finančnej kondícii. Navyše odporca rozpredáva spoločný majetok účastníkov, a preto vyslovila presvedčenie, že jeho majetkové pomery sú dostatočné na to, aby mu súd určil manželské výživné. Navrhovateľka je síce majiteľkou rodinných domov C. XXX a XXX, ale tieto domy užíva jej manžel (odporca) so synom. Vo veci sp. zn. 3P 13/2019 bolo schválené výživné na maloletú dcéru S. v sume 200,- eur a v tomto spise sú všetky vysvetlenia a fakty o odporcových príjmoch a výdavkoch. Tiež požiadala o oboznámenie spisu sp. zn. 1P 24/2018. Pokiaľ ide o porušenie dobrých mravov, na ktorej skutočnosti súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie, odvolateľka poukázala na to, že odporca je v podmienke, za to, že sa jej vyhrážal smrťou. V rozvode spise je nespočetné množstvo dôkazov o tom, ako jej bol odporca počas manželstva neverný, ako ju fyzicky a psychicky týral. Odporca podal žiadosť o rozvod 13.06.2018 a odvtedy s ním navrhovateľka nežije v spoločnej domácnosti. Počas manželstva mu však bola verná. Priateľa, s ktorým má dieťa, si našla až potom, ako ju manžel z domu vyhodil.

3. Odporca v podanom vyjadrení odvolací súd žiadal, aby napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny, stotožňujúc sa s jeho dôvodmi. Tvrdenia navrhovateľky označil za účelové, nepravdivé a nijako nesúvisiace s prejednávanou vecou. Navyše navrhovateľka ich žiadnym spôsobom nepreukázala. Osobitne nepreukázala, že by jej životná úroveň bola natoľko odlišná od životnej úrovne odporcu, aby jej tento musel na výživu prispievať. Pokiaľ poukazuje na príjmy spoločnosti Petrex s. r. o., vôbec neuvádza jej výdavky. Príjem spoločnosti nemožno považovať automaticky za príjem odporcu. Znalecký posudok vypracovaný JUDr. Danovským uvádza, že navrhovateľka má sklony k lži a taktizovaniu. Takmer druhý rok navrhovateľka podala na osobu odporcu rôzne vykonšpirované obvinenia, ktoré následne predkladá ako fakty, ktoré sa mali udiať. Ani jedno z týchto oznámení neskončilo žiadnym záverom, že by sa mal odporca niečoho voči navrhovateľke dopustiť. Práve naopak, všetky oznámenia sú buď zrušené, zastavené alebo odmietnuté. Odporca nie je v žiadnom trestnom stíhaní ani konaní. Po každom neúspešnom oznámení navrhovateľky táto podala sťažnosť na príslušných policajtov, vyšetrovateľov, sudcov. Čo sa týka dobrých mravov zo strany manželky, ale aj zo strany odporcu, nikdy počas ich manželstva sa nestala situácia, kedy by musel byť odporca riešený čo i len priestupkom. Raz bol riešený súdom za obdobie, v ktorom si manželka našla priateľa počas manželstva, čoho výsledkom bola bohužiaľ podmienka. Všetko sa tak udialo z dôvodu manželkinej nevery, novej známosti počas manželstva.

4. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe odvolania navrhovateľky v intenciách ustanovení § 65 až § 67 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) postupom v zmysle ustanovenia § 219 ods. 3 CSP rozsudok okresného súdu vo veci samej ako vecne správny potvrdil v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP.

5. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu odvolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie je vo veci samej vecne správne. Odvolací súd (v súlade s vyššie citovaným ustanovením § 387 ods. 2 CSP) sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré je dostatočne podrobné, ale je i jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a logickým spôsobom sa vysporiada so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi otázkami a aspektmi. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam navrhovateľky odvolací súd uvádza:

6. Manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadne na starostlivosť o domácnosť. Vyživovacia povinnosť medzi manželmi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom (§ 71 ods. 1, 2 Zákona o rodine).

7. Podľa § 75 ods. 2 Zákona o rodine, výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

8. Bez ohľadu na naplnenie zákonných kritérií pre určenie vyživovacej povinnosti, súd nemôže priznať výživné v prípade zisteného rozporu s dobrými mravmi. Nepochybná odôvodnenosť predmetného kritéria je daná prioritným predmetom úpravy rodinného práva, ktorým sú osobné vzťahy medzi subjektmi rodinného práva, na ktoré sa vyživovacie vzťahy viažu. Narušenie príslušných osobných vzťahov za relevantných dôvodov zákon sankcionuje tým, že nepovažuje za spravodlivé, aby osoba, ktorá sa takéhoto konania dopustila, požadovala plnenia založené práve na takomto osobnom vzťahu.

9. Pojem dobré mravy je neurčitým právnym pojmom, jeho obsah nevyplýva z pozitívneho práva. Okrem práva existujú aj iné systémy noriem, niektorým z nich takouto úpravou právo poskytuje ochranu tým, že im prepožičiava sankcie charakteristické pre systém práva. Nejde o akékoľvek normy, ale o všeobecne spoločensky uznávané pravidlá, prostredníctvom ktorých sa zavrhuje spoločensky nežiaduce javy. Vo všeobecnosti bývajú vyjadrené konštrukciou o „pocite sunáležitosti všetkých spravodlivo uvažujúcich ľudí“. Pojem dobré mravy je ďalej časovo (plynutím času podlieha zmenám) a miestne podmienený.

10. Na prípady rozporu s dobrými mravmi súd prihliada z úradnej povinnosti, ich danosť sa zisťuje podľa konkrétnych okolností prípadu. Čitateľnejšie budú rozpory spravidla v prípadoch výživného medzi manželmi (spôsobenie rozvratu, opustenie rodiny), resp. príspevku na výživu rozvedeného manžela. Za rozpor s dobrými mravmi možno považovať aj prípad, ak by napr. príjmové a majetkové pomery oprávneného (v prípadoch, keď nie je podmienkou odkázanosť oprávneného napr. pri žalobe plnoletého dieťaťa voči rodičom) prevyšovali majetkové pomery povinného. Ako konanie v rozpore s dobrými mravmi by bolo možné považovať aj prípady, keď oprávnený bez ospravedlniteľného dôvodu nevykonáva žiadnu zárobkovú činnosť aj napriek objektívnym možnostiam a svojim schopnostiam a svoju situáciu rieši požadovaním výživného.

11. Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k správne právnemu záveru, že priznanie manželského výživného by vzhľadom na okolnosti sporu bolo v rozpore s dobrými mravmi (§ 75 ods. 2 Zákona o rodine). Súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že k navrhovateľkou tvrdenému poklesu jej životnej úrovne za trvania manželstva s odporcom došlo v súvislosti s jej nástupom na materskú dovolenku, keď dňa XX.XX.XXXX sa jej narodilo ďalšie dieťa, ktorého otcom však nie je odporca, ale jej súčasný priateľ R. F.. Za daného stavu považoval aj odvolací súd za rozporné s dobrými mravmi, a teda spoločensky neprijateľné, aby to bol odporca, ktorý by mal platiť navrhovateľke manželské výživné. V konečnom dôsledku odvolací súd zistil, že konanie o rozvod manželstva vedené pod sp. zn. 1P 24/2018 na Okresnom súde Námestovo už bolo medzičasom právoplatne skončené, manželstvo účastníkov tak už zaniklo a súčasne s ním aj vyživovacia povinnosť odporcu voči navrhovateľke. Aktuálne už preto nie je možné odporcovi do budúca ani manželské výživné určiť.

12. Pokiaľ odvolateľka okresnému súdu ešte vytykala porušenie práva na spravodlivý proces (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP) v súvislosti s tým, že rozhodol v jej neprítomnosti, odvolací

súd uvádza, že navrhovateľka s takýmto postupom sama súhlasila, keď podaním zo dňa 09.09.2019 (č.l. 217 spisu) súd prvej inštancie požiadala o konanie a rozhodnutie v neprítomnosti. Z obsahu spisového materiálu pritom vyplýva, že na predmetné pojednávanie bola riadne predvolaná (predvolanie prevzala dňa 05.08.2019), mala teda možnosť tohto sa zúčastniť a uvádzať dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, vyjadrovať sa k tým dôkazom, ktoré uvádzal odporca. Pokiaľ konečné rozhodnutie súdu nebolo v súlade s jej očakávanou predstavou, táto skutočnosť nemôže zakladať porušenie jej práva na spravodlivý proces. K porušeniu práva na spravodlivý proces na strane navrhovateľky by došlo vtedy, ak by súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne iným všeobecne záväzným právnym predpisom, k čomu ale v danom prípade nedošlo.

13. Na základe zhora uvádzaných dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu vo veci samej ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

14. Pokiaľ ide o výrok II. napadnutého rozsudku, odvolací súd ho postupom podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>> zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd na rozhodnutie o trovách konania aplikoval ust. § 52 a nasl. CMP (manželské výživné je už konaním mimosporovým - § 154 a nasl. CMP). Zákonodarca predpokladá, že z § 52 až 56 CMP vyplýva, že inštitút náhrady trov konania bude v mimosporových konaniach zriedkavo aplikovateľný. Z tohto dôvodu zaviedol úpravu, podľa ktorej o náhrade trov konania súd rozhoduje len na návrh. Čiže v mimosporových konaniach sa kontinuálne pokračuje v režime, aký bol nastavený v § 151 ods. 1 OSP, na rozdiel od sporových konaní, kde sa opätovne zaviedla zásada oficiality (pozri § 262 ods. 1 CSP). Ak súd bude rozhodovať o uplatnenom nároku na náhradu trov konania, na rozdiel od všeobecnej koncepcie Civilného sporového poriadku rozhoduje jediným rozhodnutím aj o nároku, aj o vyčíslení náhrady trov konania, tak ako tomu bolo aj podľa doterajšej právnej úpravy. Súd rozhoduje o nároku na náhradu a o výške trov konania v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, ak bol v konaní podaný návrh na rozhodnutie o náhrade trov konania.

15. Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď podľa § 55 CMP „...odporcovi proti navrhovateľke priznal nárok na náhradu trov v rozsahu 100 %...“. Správne mal okresný súd priznať navrhovateľke konkrétne ňou vyčíslený a preskúmaný nárok. Bez ohľadu na uvedené odvolací súd uvádza, že sa v celom rozsahu stotožňuje s okolnosťami, v ktorých okresný súd videl dôvody, na základe ktorých považoval za spravodlivé, aby odporcovi vzniknuté trovy nahradila navrhovateľka (bližšie viď bod 19. rozsudku okresného súdu). Vo svojom novom rozhodnutí o trovách konania rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách tohto odvolacieho konania.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)